

OIVALLUS

5

1. Persoonallisuus ja minuus

Esittäytyminen

Esittäydy jatkamalla jotain seuraavista lauseista. Perustele valintasi. Esimerkiksi: "Jos olisin eläin, olisin kissa, koska viihdyn omassa oloissani."

- Jos olisin kirja, olisin....
- Jos olisin elokuva, olisin...
- Jos olisin biisi, olisin...
- Jos olisin maa, olisin...
- Jos olisin eläin, olisin...
- Jos olisin julkisuuden henkilö, olisin...
- Jos olisin uskonto, olisin....

Persoonallisuus

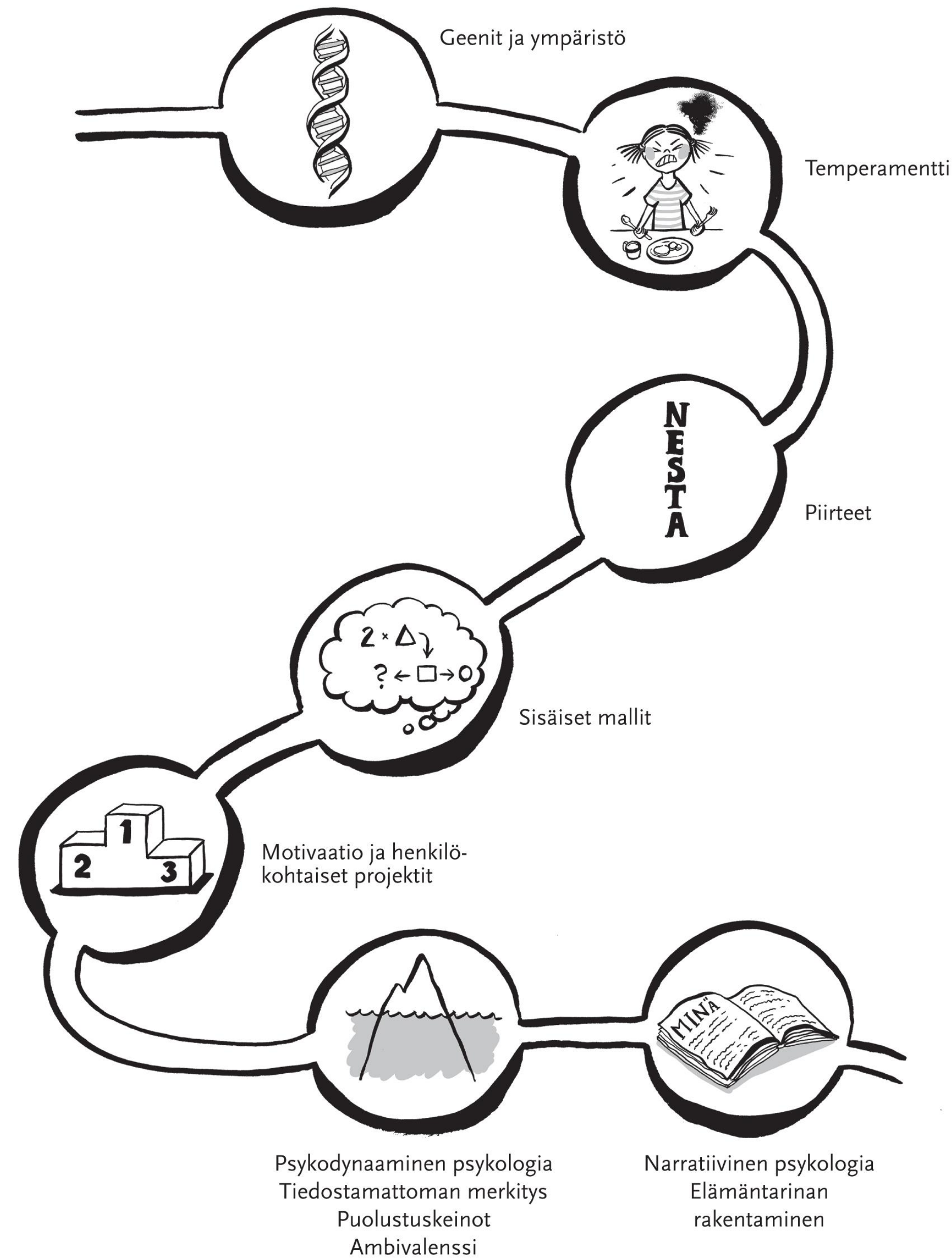
- **Persoonallisuudella** kuvataan ihmisen olemusta ja toimintaa kokonaisvaltaisesti.
- Se viittaa ominaisuuksiin, jotka tekevät ihmisestä yksilöllisen ja erottavat hänet muista.
- Persoonallisuudessa on jatkuvuutta. Sen piirteet ovat suhteellisen pysyviä, ja muutokset persoonallisuudessa tapahtuvat hitaasti.
- Jos kuvaisit ystäväsi persoonallisuutta, mitä kertoisit?

Persoonallisuuspsykologia

- **Persoonallisuuspsykologia** pyrkii ymmärtämään persoonallisuutta ihmisen toimintaa ohjaavana kokonaisuutena.
- Yksilöllisten erojen tunnistaminen ja selittäminen on keskeinen tavoite persoonallisuuspsykologiassa.

Persoonallisuus

Oma minuus

Kirjoita 5–7 virkettä, jotka alkavat sanoilla ”minä olen”.

Oma minuus

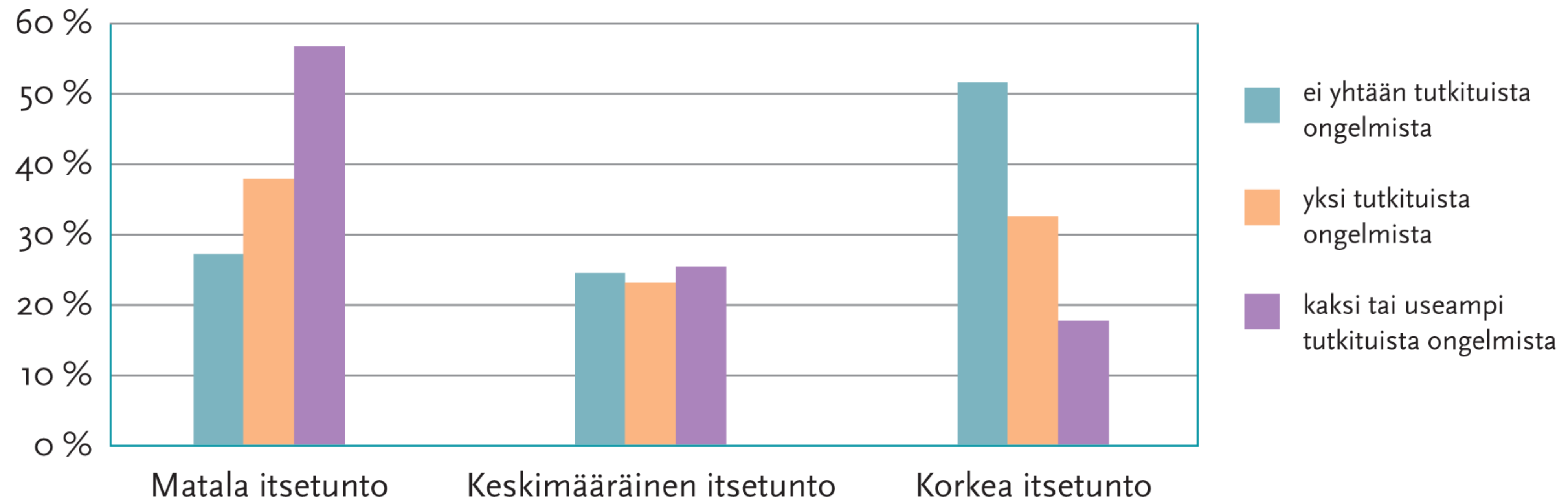
Vertaa virkkeitäsi taulukkoon. Mille tasolle virkkeesi pääosin sijoittuvat?

Näkökulma	Kuvaus	Esimerkki	Kulttuurierot
yksilötaso	piirteet, arvot ja taidot	Olen hauska, tarkka ja älykäs.	Individualistinen minäkäsitys
suhdetaso	suhteet läheisiin ihmisiin	Olen Villen veli, Artun ystävä ja Elinan seurustelukumppani.	
sosiaalinen taso	sosiaalinen asema, roolit, maine	Olen joukkueen kapteeni.	
kollektiivinen taso	minään liitettyt sosiaaliset luokitukset ja viiteryhmät	Olen nörtti. Olen ortodoksi. Olen suomalainen.	kollektivistinen minäkäsitys

Minuuteen liittyy kaksi ulottuvuutta

Subjektiminä minä kokijana ja toimijana	Objektiminä minä havaintojen ja ajatusten kohteena
minä toimijana (subjektina)	minä havaitsijana minä kohteena (objektina)
minä havaitsijana	minä havaittuna
aistimukset, kokemusten laadut	elämäkerralliset muistot
omakohtaiset kokemukset	itseä koskeva tieto
itsetietoisuus	minäkäsitys, identiteetti

Hyvä itsetunto vaikuttaa moneen asiaan

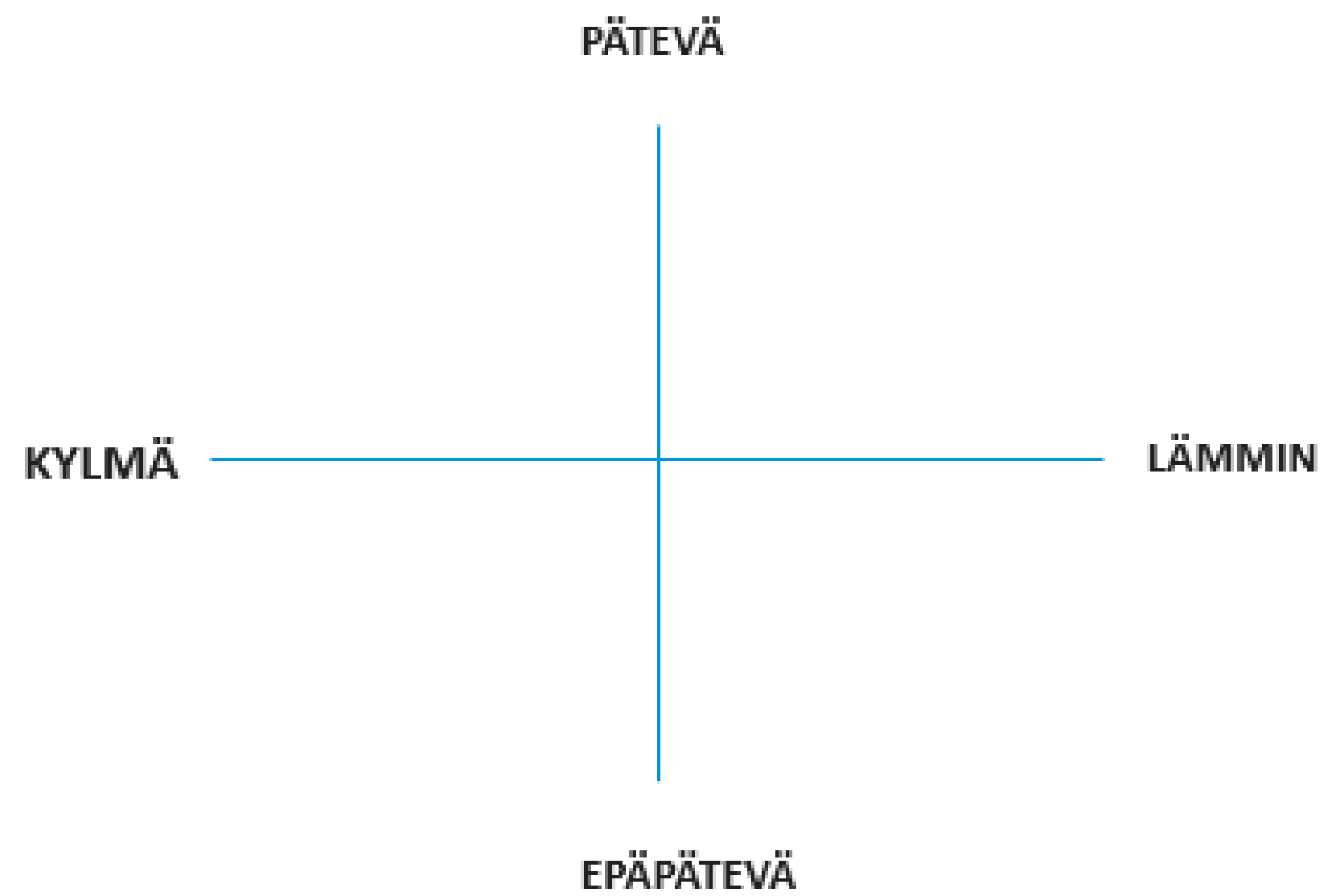

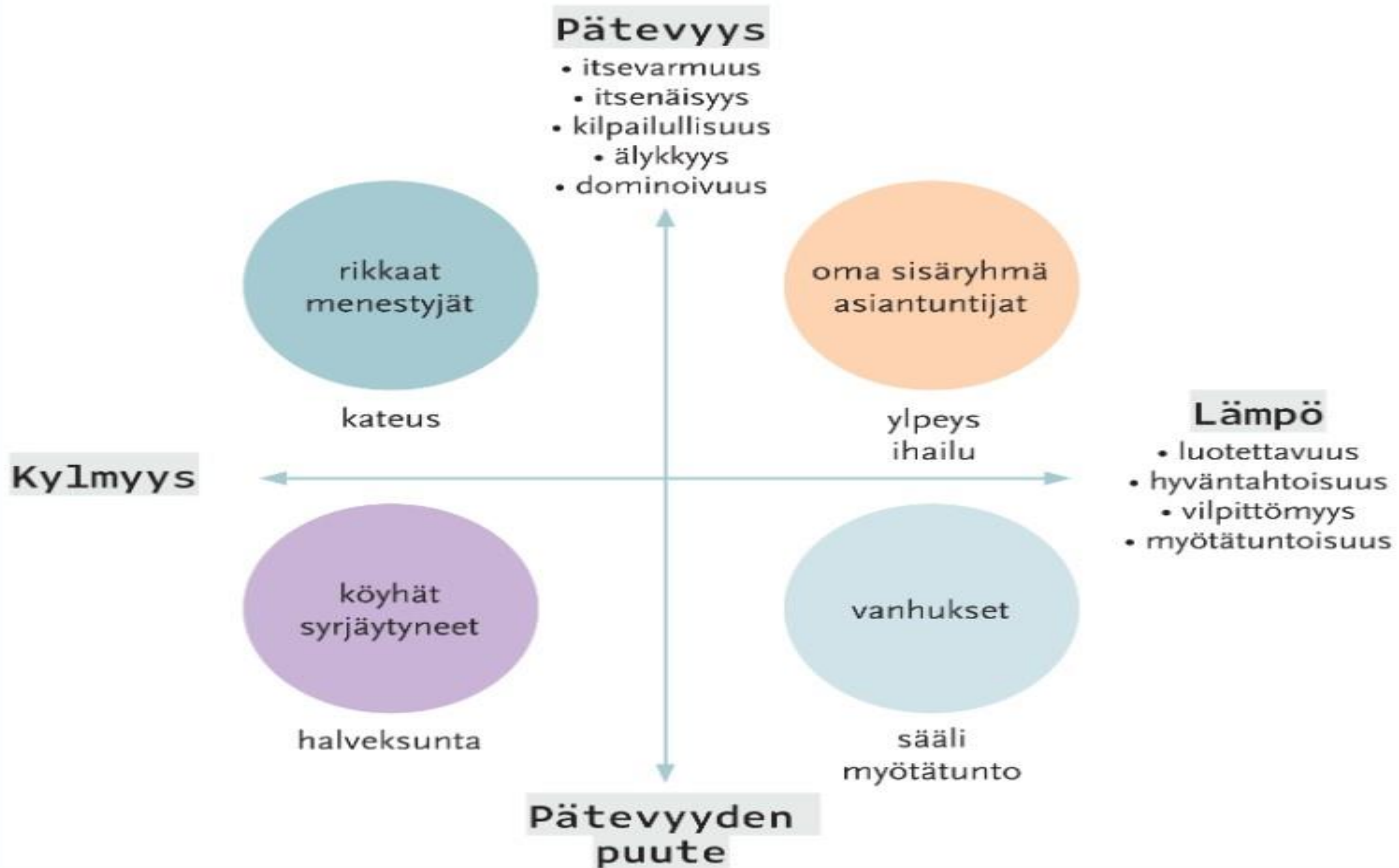
Tutkimuksessa selvitettiin nuoruusiän itsetunnon yhteyttä selviytymiseen aikuisuudessa. Tutkimuksessa mukana olleet ihmiset jaettiin kolmeen ryhmään nuoruusiän itsetuntomittausten perusteella. Itsetunnon todettiin vaikuttavan erilaisten elämänongelmien ilmenemiseen. Ongelmiksi laskettiin tässä tutkimuksessa masennus, ahdistuneisuushäiriö, riippuvuus tupakasta, heikko sydänterveys, vyötärölihavuus, rikosrekisterimerkinnät, koulun keskeyttäminen ja pitkä työttömyys.

Yhdeksän myyttiä ihmismielestä:

[Tarvitaanko elämässä menestymiseen hyvä itsetunto?](#)

Ks. Anne Haikolan artikkeli HS 30.9.2024 julkaistu

Cuddyn (2007) malli kuvaa ihmisten tapaa jäsentää henkilöhavaintoja lämpimyden ja pätevyyden perusteella. Nelikentän ulottuvuuksista muodostuu neljä stereotyyppistä ryhmää, joista kuviossa on annettu yksi esimerkki kustakin. Nelikenttään on nimetty lisäksi niitä tunteita, joita tyypillisesti kohdistetaan henkilöihin, jotka edustavat kutakin stereotypiaa.

Implisiittiset persoonallisuusteoriat

Ihmisten melko vakiintuneita käsityksiä siitä, mitkä persoonallisuuden piirteet esiintyvät yhdessä, mitkä ovat riippumattomia ja mitkä sulkevat toisensa pois.

Tyypillistä on, että myönteisinä koettujen ominaisuuksien ajatellaan usein esiintyvän yhdessä.

Implisiittiset persoonallisuusteoriat yksinkertaistavat henkilöhavaintojen tekemistä: ovat eräänlaisia persoonallisuutta koskevia stereotypioita.

> Vaikuttavat käyttäytymiseen ja asenteisiin muita ihmisiä kohtaan. (ks. Oppikirja s. 15 / kpl 1 Syvennä)

Palauta mieleen

- Mitä persoonallisuuden yhteydessä tarkoittavat sanat kokonaisvaltaisuus, yksilöllisyys ja jatkuvuus?
- Mistä kahdesta ulottuvuudesta minuus koostuu?
- Mitä tarkoittavat käsitteet minäkäsitys, identiteetti ja itsetunto?
- Miksi yksittäinen onnistuminen ei yleensä muuta itsetuntoa pysyvästi?